

Emaus w nowej formule

2022-04-18

W poniedziałek, 18 kwietnia, odbył się odpust Emaus na Salwatorze. Była to pierwsza edycja wydarzenia po tym, jak jego organizację przejęło miasto. W nowej odsłonie Emaus skoncentrował się na eksponowaniu i promowaniu dziedzictwa kulturowego tego wyjątkowego wydarzenia.

Zasadniczo zmieniła się jego estetyka i po raz pierwszy od lat tradycyjnemu odpustowi towarzyszył bogaty program kulturalno-edukacyjny przygotowany przez Krakowskie Forum Kultury we współpracy z innymi instytucjami.

Emaus, obok Rękawki (odbywającej się we wtorek po Wielkanocy) i zwyczaju odwiedzin grobu Pańskiego, jest uważany za jedną z najstarszych i najważniejszych wielkanocnych tradycji Krakowa. To cenny element kulturowego dziedzictwa, mający istotne znaczenie dla lokalnej tożsamości. Jest znakiem ciągłości miejskich obrzędów i zajmuje stałe miejsce w kalendarium krakowskich świąt.

Dla władz Krakowa ważne jest zadbanie o utrzymanie tradycyjnego charakteru odpustu i jego ochrona, a także odpowiedni rozwój wydarzenia. Dlatego miasto zaproponowało objęcie Emausu pełną opieką organizacyjną. Zadanie to realizuje Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a w jego imieniu także miejska instytucja – Krakowskie Forum Kultury. Celem kompleksowej opieki nad odpustem jest wyeksponowanie jego cech kulturowych oraz wzmocnienie elementów tradycji i folkloru. Ważne są także takie aspekty, jak promocja tradycyjnych produktów i rzemiosła, zapewnienie bezpiecznego i odpowiednio zorganizowanego przebiegu, podniesienie wartości estetycznej w zakresie infrastruktury, sposobu zorganizowania przestrzeni i asortymentu, jak też przeciwdziałanie nadmiernej komercjalizacji.

Miastu zależy, aby z chaotycznego wydarzenia handlowego, nastawionego na sprzedaż masowo produkowanych towarów niskiej jakości, Emaus stał się inicjatywą, która przywraca wartość tradycjom rzemieślniczym i zabawkarskim – nierozzerwalnie związanym z folklorem zwierzyńskim. Dodatkowo, po raz pierwszy od wielu lat, tradycyjnemu odpustowi towarzyszył bogaty program kulturalno-edukacyjny.

Wyeksponowanie tradycji i lokalnego charakteru

– W ciągu najbliższych lat chcemy przywrócić zwierzyński klimat wydarzenia. Emaus był przez wieki miejscem, w którym można było nabyć tradycyjne figurki, zabawki, inne cenne elementy rękodzieła, lokalne przysmaki i pamiątki. Jesteśmy świadomi, że istotą odpustu, jest jego żywość, ludyczność i że tego aspektu nie można zatracić. Chcemy jednak uświadamić opinii publicznej i przekazać wystawcom, jak ważne dla miasta jest to wydarzenie – traktujemy je odpowiedzialnie, jako ważny element krakowskiego dziedzictwa niematerialnego. Widzimy związek Emausu z szerszym kontekstem obrzędowym i z historią dzielnicy – podkreślał Robert Piaskowski, pełnomocnik prezydenta Krakowa ds. kultury.

Już w tym roku podczas odpustu mogliśmy zobaczyć uporządkowane rzędy kramów,

zapewnione przez miasto spójne kolorystycznie i materiałowo namioty, a także stylizowane drewniane stoiska. Wprowadzony porządek i wypracowane z służbami miasta zasady uczestnictwa nie eliminowały żadnego z dotychczasowych wystawców. Organizatorzy zapowiedzieli jednak, że stopniowo będą wprowadzać ograniczenia w ofercie masowych produktów, a także będą promować oferty handlowe adekwatne do wielowiekowej tradycji tego wydarzenia (tym bardziej, że dotychczasowy asortyment bazował na masowo produkowanych plastikowych zabawkach i importowanych przedmiotach).

Miasto planuje zwiększenie liczby kramów prezentujących tradycyjne rzemiosło, rękodzieło, towary rodzimej produkcji, emausowe przysmaki i typowe odpustowe zabawki. W kramach ustawionych na ulicach Tadeusza Kościuszki i Senatorskiej sprzedawano niegdyś m.in. piernikowe serca, różańce z ciasta, cukierki, gliniane gwizdki, ptaszki i dzwonki, drewniane zabawki i figurki, pukawki, piłeczki jojo, grzechotki i balony. Wierzono, że niektóre emausowe pamiątki, takie jak np. gliniane dzwonki, mają moc odpędzania złych mocy i przynoszą szczęście. Odpust w nowej formule nawiązuje do tradycyjnego asortymentu.

- Zależy nam, aby odpust nie był oderwany od kontekstu kulturowego dzielnicy. Chcemy wyeksponować powiązanie z folklorem zwierzynieckim i tradycjami typowo regionalnymi. Nie wyeliminujemy od razu wszystkich innych towarów kojarzonych w masowej kulturze z okresem wielkanocnym, ale dołożymy starań, żeby zahamować proces zacierający związek tego wydarzenia ze Zwierzyńcem i Salwatorem, a także z wielkanocnym charakterem Emausu – mówiła Katarzyna Olesiak, dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Przez wiele lat podczas odpustu można było kupić oryginalną pamiątkę – drzewko życia. Tradycyjne drzewka emausowe składały się z gniazda z figurkami piskląt lub figurki ptaka osadzonego na kiju ozdobionym listkami. Tradycja ta sięga czasów przedchrześcijańskich i wierzeń, że dusze zmarłych powracają na ziemię pod postacią ptaków i szukają schronienia w gałęziach drzew. Drzewko symbolizowało również budzenie się przyrody do życia. Muzeum Krakowa, chcąc przywrócić tę krakowską tradycję, już po raz ósmy zorganizowało konkurs na najpiękniejsze drzewko emausowe, którego wyniki zostały ogłoszone w dniu odpustu. Więcej informacji [tutaj](#).

Atrakcyjny program

W tym roku odpust był wzbogacony o wydarzenia artystyczne. W programie pojawiły się koncerty, spektakle oraz warsztaty dla dzieci, w tym także inicjatywy nawiązujące do emausowych tradycji. Dom Zwierzyniecki przygotował warsztaty z tworzenia dawnych zabawek emausowych i pokazy tradycyjnego rzemiosła. Stragan muzealny można było znaleźć także przed klasztorem norbertanek. Między stoiskami można było spotkać aktorów przebranych za gazeciarzy i andrusów minionych epok. Ponadto Dom Zwierzyniecki zaprosił na wystawę planszową poświęconą tradycjom wielkanocnym.

Krakowskie Forum Kultury przygotowało również wydarzenia koncertowe. Pierwszym z nich było misterium wokalne *a capella* „Passus et Resurrexit” w wykonaniu OCTAVA ensemble. Program koncertu został ułożony tak, by zaprezentować kompozycje powstałe specjalnie na poszczególne dni Męki Pańskiej, które wraz z czytaniem ewangelicznymi stworzyły wyjątkową, mistyczną całość. Trinus Ensemble zaprezentował program „Wstąpmy na górę

**Magiczny
Kraków**

Pana”, Tango Trio program „Tango anioła”. Koncerty odbyły się na dziedzińcu klasztoru norbertanek, przy kościele św. Augustyna i św. Jana Chrzciciela przy ul. Kościuszki 88.

[Pobierz ulotkę z programem Emaus \[PDF\]](#)

MHK-Fs3141/IX - Emaus na Zwierzyńcu w Krakowie, Agencja Fotograficzna "Światowid", ok. 1927 r.